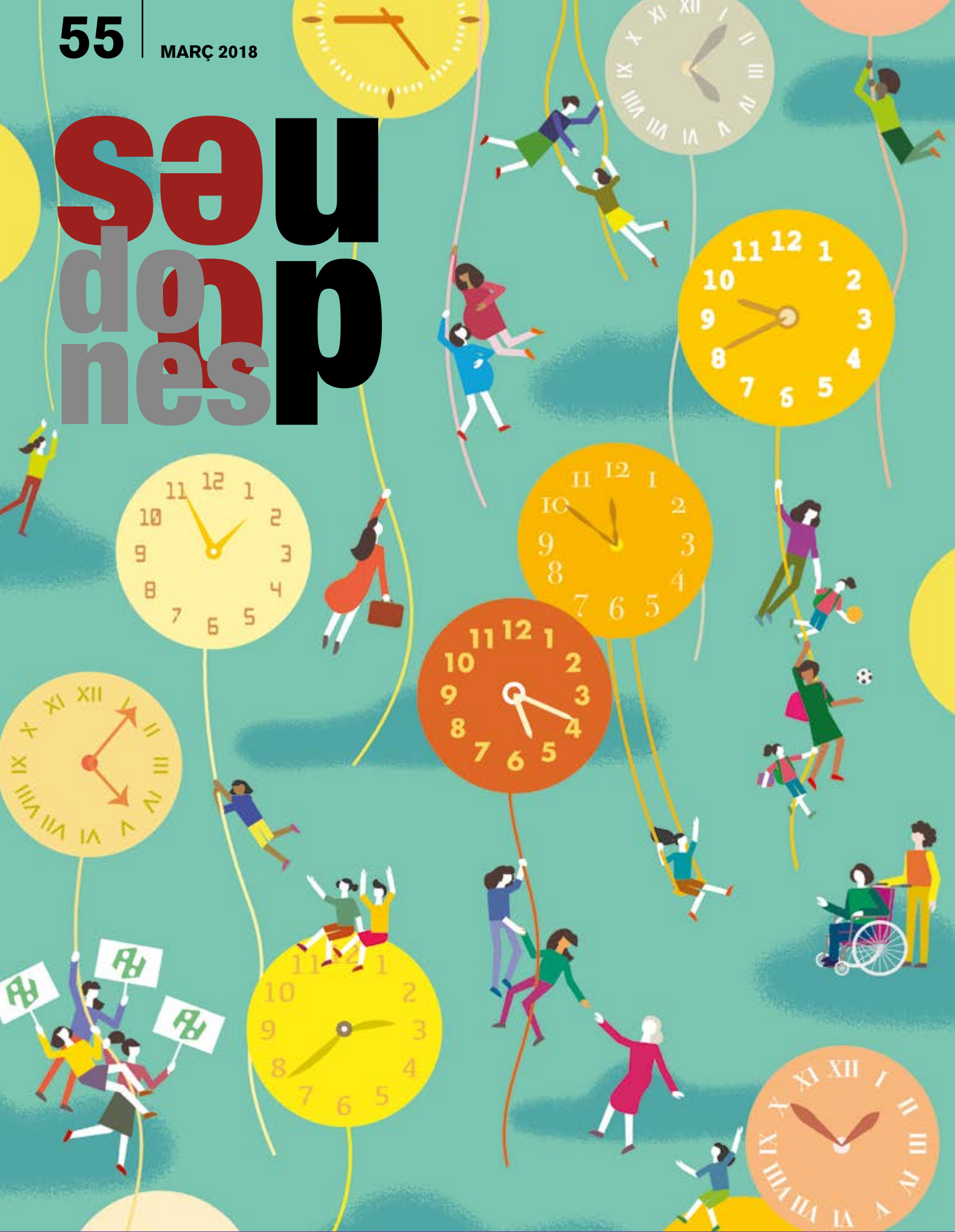

sa do nes

TREBALL REPRODUCTIU. ECONOMIA FEMINISTA

PROGRAMACIÓ 8 DE MARÇ DE 2019

Aquest 8 de març de 2019, per tal de commemorar el Dia Internacional de les Dones, l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat i el teixit associatiu de les dones de la ciutat, duran a terme diverses activitats obertes a la ciutat que podreu trobar a la programació. Entre els actes previstos, destaquen l'acte central d'homenatge a les dones santboianes jubilades, com a reconeixement al treball reproductiu, remunerat i no remunerat, imprescindible per al sosteniment de la vida i la societat però poc reconegut, que

tindrà lloc el 7 de març a les 18h al Complex Esportiu Pau Gasol; l'obra de teatre 'Esguerrades' el 10 de març a les 19h a Can Massallera, obra que visibilitza i dignifica la visió de les dones durant la guerra; i la projecció de la pel·lícula 'The Wife (La buena esposa)' el 12 de març a les 18h als Cinemes Can Castellet, que narra la història d'una dona que, després de 40 anys sacrificant els seus somnis i ambicions per mantenir el seu matrimoni, decideix explicar el seu secret més ben guardat. ■

MONOGRÀFIC SOBRE DONES SANTBOIANES A L'ESPORT

Per tal de visibilitzar les dones esportistes i reconèixer els seus èxits, s'ha elaborat el monogràfic 'Esportistes santboianes', esportistes de diferents edats i diverses modalitats esportives que expliquen la seva trajectòria en un dels àmbits on les dones pateixen més discriminació. Precarietat laboral, escassa cobertura en els mitjans de comunicació, desigualtat en ajuts econòmics... són algunes de les barreres a què han hagut de fer front les esportistes santboianes.

Aquest monogràfic el trobareu disponible properament a www.igualtatsantboi.cat. ■

Sumari

02. Programació 8 de març de 2019. El Centre de Recursos i Documentació de les Dones estrena nova imatge. Curs d'introducció a l'economia feminista. Monogràfic sobre dones santboianes a l'esport
03. 8 de març més necessari que mai
04. Els treballs de cura, qui els fa i qui els hauria de fer
05. Què proposa l'economia feminista davant els treballs de cura?
06. El mercat de treball agreuja les desigualtats i segueix sense considerar el treball reproductiu i de cura
07. III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutat 2019-2023
08. Imma Pagès destaca la importància per a les dones de gaudir de la jubilació pensant primer en elles
09. Ana Garijo: les dones sempre e cuiden les últimes. Primer la família i després elles
10. Isabel Jiménez, una emprenedora cultural que lluita per un reconeixement professional en igualtat
11. Alcem la veu contra la violència masclista

CURS D'INTRODUCCIÓ A L'ECONOMIA FEMINISTA

El proper 11 de març començarà el curs on-line 'Introducció a l'economia feminista: com fer

possible una economia humana, justa i curosa', formació inclosa dins la programació del Centre de Recursos i Documentació de les Dones per a aquest primer semestre.

El temps més enllà del rellotge, les dones al mercat de treball, ampliar la mirada cap a l'economia feminista i com posar-la en pràctica són els blocs temàtics que es treballaran a la formació.

Les inscripcions, que finalitzen el 5 de març, es poden realitzar presencialment al Centre de Recursos i Documentació de les Dones en el seu horari d'atenció al públic o al formulari d'inscripció disponible a la web www.igualtatsantboi.cat. ■

EL CENTRE DE RECURSOS I DOCUMENTACIÓ DE LES DONES ESTRENA NOVA IMATGE

El Centre de Recursos i Documentació de les Dones, servei municipal que té com a missió potenciar la promoció de les dones a través de serveis especialitzats, activitats en clau de gènere i d'un fons documental sobre la temàtica, ha renovat la seva imatge corporativa, amb un logotip redissenyat i adaptat a la identitat del projecte.

El nou logotip vol plasmar tots els serveis i recursos que s'ofereixen per a dones i referenciar el símbol d'acció feminista, el símbol de Venus.

Aquesta nova imatge també inclourà una nova pàgina web. ■

8 MARÇ MÉS NECESSARI QUE MAI

Aquest 8 de març tornem a commemorar el Dia Internacional de les Dones, i aquest cop m'agradaria fer una mirada retrospectiva dels quatre anys de legislatura que finalitza el proper 26 de maig. Quatre anys intensos on el feminisme i la igualtat de gènere han passat a formar part de l'agenda política i social com mai a la

història. És cert que estem unides en una lluita lícita i real, que suposa la discriminació de la meitat de la població pel sol fet de ser dones. Continuem arrossegant el règim patriarcal instaurat en la nostra societat, en les nostres institucions i en la nostra vida quotidiana. Perquè aquesta discriminació ens mata, ens viola i ens obliga a l'explotació dels nostres cossos. Això es materialitza en xifres objectives. Parlem de 81 feminicidis a l'any 2018, 1.200 denúncies a l'any d'agressions a l'espai públic, és a dir, tres violacions cada vuit hores, 166.620 denúncies de dones vers les seves parelles o exparelles i aproximadament hi ha més de 2.500 denúncies per assetjament en l'àmbit professional. Aquesta és la nostra realitat i a Sant Boi, una ciutat compromesa històricament amb les polítiques d'igualtat de gènere, continuem treba-

SANT BOI DISPOSA DEL TERCER PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE, QUE S'HA ELABORAT DE FORMA PARTICIPATIVA AMB DONES DEL MUNICIPI I S'HA APROVAT PER UNANIMITAT EN EL PLE DEL 22 DE FEBRER DE 2019

EL FEMINISME I LA IGUALTAT DE GÈNERE JA FORMEN PART DE L'AGENDA POLÍTICA I SOCIAL

llant per eradicar la violència masclista i per aconseguir la igualtat efectiva entre dones i homes. Per fer-ho, en aquesta legislatura, **la Regidoria d'Igualtat de Gènere, Feminisme i LGTBI+, depenent directament d'Alcaldia, reforça dues idees claus: la visibilització i la transversalitat.** La visibilització perquè malgrat que hem fet grans avenços també han sorgit noves amenaces, com són formacions polítiques que volen destruir el camí fet. La transversalitat perquè no entenem fer política sense una perspectiva de gènere que impregni totes les accions a desenvolupar a la nostra ciutat. Hem continuat apostant per la prevenció amb les i els més joves, amb la campanya *Això no és amor*, a través de l'art amb el disc *Veus contra la Violència de Gènere*, amb la participació de grups locals i amb diversos cine fòrums per conscienciar a la ciutadania. Hem fet accions positives en la contractació dels programes d'ocupació aplicant la paritat. Hem aprovat el segon Pla Intern per la Igualtat de Gènere amb una comissió tècnica transversal i la creació de la figura d'antenes d'igualtat per tal de vetllar pel seu desenvolupament. Hem aprovat el tercer Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutat, que s'ha elaborat de forma participativa amb dones del municipi. I continuem donant suport a les dones víctimes de violència masclista en tots els nivells amb el Centre de recursos i documentació de les dones (Can Jordana) i amb la creació l'any passat del Servei d'atenció a infants víctimes de violència masclista. Aquest és el nostre camí però el continuem caminant conjuntament dones i homes per aconseguir una societat igualitària real. ■

Laura Solís González

Regidora d'Igualtat de gènere, feminisme i LGTBI

La regidora Laura Solís fent la lectura del manifest del Dia Internacional contra la violència masclista, junt amb l'alcaldessa Lluïsa Moret i membres del Consell Municipal de les Dones

ELS TREBALLS DE CURA, QUI ELS FA I QUI ELS HAURIA HA DE FER

El patriarcat històricament ha adjudicat la cura, tant de cadascun de nosaltres com de les persones dels nostre entorn proper i familiar a les dones. La incorporació femenina massiva al mercat de treball i la lluita feminista en favor d'una igualtat real i efectiva estan transformant el model social dominant. El resultat de moment, però, és la doble jornada per a les dones, a casa i a fora mentre que els homes segueixen, en general, sense incorporar-se en igualtat a les tasques de la casa.

L'any 2006 es va aprovar al Congrés la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència (LAPAD), coneguda com la **Llei de Dependència**. El moviment feminista va celebrar aquesta llei, malgrat advertir que caldria anar amb compte per evitar la perpetuació del model patriarcal, ja que se seguia invisibilitzant les necessitats de cura de la vida quotidiana.

Segons Albert Recio, professor d'economia a la Universitat Autònoma de Barcelona, amb aquesta llei no es va entrar a fons a mostrar la dependència com una situació que ha de ser assumida col·lectivament i que per cobrir-la adequadament cal articular mecanismes que evitin l'exclusió i garanteixin condicions laborals i serveis acceptables. L'enfocament de la llei, per tant, centrat en l'atenció a la dependència, ha obviat la dimensió de la promoció de l'autonomia personal.

5 anys després, al 2011, des de Ca la Dona es van dur a terme uns treballs i unes reflexions sobre la cura de les persones fent un repàs històric des de l'inici de la humanitat fins els nostres dies. El resultat va ser l'elaboració d'un decàleg que es pot consultar on line <http://caladona.org/documents-textos/dones-i-treballs/> i del qual en reproduïm i ens fem nostre el darrer punt: l'objectiu i el sentit del treball i de l'activitat econòmica hauria de ser assegurar "el bon viure", el benestar individual i social de tota la població. Això requereix pensar en una nova organització social i laboral que situï en el centre les condicions de vida de les persones, i que les feministes anomenem drets de 'ciutadania'. Es tractaria de redistribuir la renda i els diferents treballs, i reorganitzar els temps de treball, tot assumint la cura com a qüestió social en la qual hi han

REIVINDICAR LA IMPLICACIÓ DELS HOMES EN ELS TREBALLS DE CURA, UN IMPERATIU SOCIAL

de participar el sector públic, el privat, i dones i homes de manera equitativa.

I actualment al 2019 ens trobem amb una llei de dependència insuficient, amb una crisi no superada i amb unes necessitats cada dia més evidents de redistribuir equitativament les tasques de la llar. Els treballs de cura, remunerats o no, els segueixen fent majoritàriament les dones i també les persones immigrades. Es tracta de treballs amb poc prestigi social i amb una important desvalorització econòmica i social.

La implicació dels homes en els treballs de cura, un repte pendent en termes d'igualtat de gènere

Abordar i reivindicar la implicació dels homes en els treballs de cura s'ha convertit en un imperatiu social i en una qüestió prioritària i urgent. Les dones estan incorporades al mercat de treball, les famílies han canviat i les situacions de dependència vinculades a l'edat han augmentat. A l'estudi *Homes cuidadors. Reptes i oportunitats per reduir les desigualtats de gènere i afrontar les noves necessitats de cura*, dirigit per Dolors Comas i Diana Marre es percep com la implicació dels homes en la cria de fills i filles (les noves paternitats) té un fort reconeixement social i molta visibilitat. No és així, en canvi, en el cas dels homes que cuiden persones grans o en situació de dependència, siguin les seves esposes, pares/mares o fills/filles. Això ha de canviar si volem una societat igualitària i sense cap discriminació per raó de gènere. ■

QUÈ PROPOSA L'ECONOMIA FEMINISTA DAVANT ELS TREBALLS DE CURA?

La manera com les cures estan socialment organitzades agreuja les desigualtats entre les persones i també entre les dones. Segons opina la sociòloga Teresa Torns, les dones immigrades, i en menor mesura els homes, conformen una oferta de mà d'obra barata i dòcil que ajuda les dones autòctones amb més expectatives laborals, més estudis i renda suficient per pagar el servei. La resposta de l'economia feminista davant aquesta realitat passa per fer una redistribució de la xarxa actual de cures amb l'objectiu que totes les persones desenvolupin el paper dels que cuiden o dels que són cuidats, segons el moment vital. S'ha de començar per visibilitzar tota aquesta feina no remunerada per al funcionament de l'economia i construir una demanda social de polítiques de cures de caràcter públic, que permetin a les persones decidir sobre com volen organitzar les cures i com volen conciliar la seva vida personal i professional. Això implica una reorganització de temps i treballs. Les cures no han de tenir ni sexe ni gènere i necessiten ser prestigiades dins de les polítiques públiques, tal i com es conclou en els materials elaborats en el marc del 5è Congrés de les Dones del Baix Llobregat. <http://www.elbaixllobregat.cat/5congresdones>

Si les tasques domèstiques i els treballs de cura es quantifiquessin econòmicament, el PIB pujaria un 23%

L'Observatori Dona, Empresa i Economia de la Cambra de Comerç de Barcelona (ODEE), va publicar el 2017 un estudi sobre la *Quantificació econòmica del treball domèstic*

i de la cura de persones no remunerat en el qual es destaca que les tasques domèstiques i familiars segueixen recaient majoritàriament sobre la població femenina, amb independència de la seva edat, situació laboral, tipus de llar o nivell d'estudis. En les llars amb infants menors de 10 anys, es perpetua el model tradicional: l'home treballa més hores fora de casa i la dona més hores dins de casa.

Segons aquest mateix estudi l'any 2015 el Producte Interior

LES CURES NO HAN DE TENIR NI SEXE NI GÈNERE I NECESSITEN SER PRESTIGIADES DINS DE LES POLÍTQUES PÚBLIQUES

Brut (PIB) de Catalunya del treball domèstic i de cura s'estimava en 50.321 milions d'euros l'any. Si es consideressin les tasques domèstiques, el PIB català s'incrementaria un mínim del 23,4%, passant dels 214.927 milions d'euros actuals als 265.248 milions. Les dones són les que fan una major aportació a aquest PIB de l'economia domèstica i de cura (el 67% enfront del 33% els homes). Si hi hagués una distribució igualitària tant de les tasques domèstiques i de cura, com del treball remunerat, les dones podrien obtenir uns ingressos salarials bruts un 25% superiors als actuals. Per tant, la distribució desigual de les tasques domèstiques acaba tenint un cost per a les dones de 8.852 milions d'euros anuals, és a dir, 2.759 euros anuals per dona. ■

Distribució horària i valor econòmic del treball domèstic i de cura.

Estimació a 2015			
Milions hores anuals			
	Home	Dona	Total
Llar i família	2.661	4.473	7.134
En %	37	63	100
Valor econòmic en milions d'euros			
	Home	Dona	Total
Llar i família	18.634	31.323	49.957
En %	37	63	100

Font: ODEE

Aquesta taula ens indica que els homes dediquen a la llar i a la família un 37% d'hores i les dones un 63%. En termes econòmics vol dir que elles aporten a l'economia per aquestes feines 31.323 milions d'euros i en el cas dels homes aquesta xifra baixa fins els 18634 milions.

EL MERCAT DE TREBALL AGREUJA LES DESIGUALTATS I SEGUEIX SENSE CONSIDERAR EL TREBALL REPRODUCTIU I DE CURA

El 22 de febrer es commemora el Dia Internacional per la Igualtat Salarial. L'any 2011 la Comissió Europea va celebrar el primer Dia Europeu de la Igualtat Salarial. La data es calcula en funció de la diferència salarial existent cada any a la Unió Europea, i representa els dies extra que una dona necessita treballar sense remunerar per guanyar el mateix salari que un home durant un any de treball. Al nostre país també ho celebrem des del 2011 quan el Consell de Ministres va acordar promoure aquesta diada. L'objectiu és sensibilitzar i conscienciar la societat sobre la discriminació que pateixen les dones en l'àmbit laboral per raó de gènere.

Amb motiu d'aquesta commemoració, l'Observatori Comarcal i el Consell de les Dones del Baix Llobregat van presentar l'informe "**Les dones en el mercat de treball. S'està eixamplant l'esclatxa?**", <http://www.elbaixllobregat.cat/> elaborat amb les darreres dades disponibles, amb l'objectiu de conèixer la situació de les dones en el mercat de treball al Baix Llobregat i a Catalunya.

Veiem a continuació algunes dades destacables d'aquest informe,

- La **bretxa salarial entre homes i dones no es redueix**. Pel mateix tipus de feina les dones cobren menys i acostumen a ocupar els llocs de treball de baixa qualitat i a precari.
- **La jornada a temps parcial té nom de dona**. El 7,1% dels homes estan ocupats a temps parcial, mentre que en les dones, l'ocupació a temps parcial és del 22%.
- **Les sol·licituds de prestacions per paternitat baixen**, fet que trenca amb el creixement observat el 2017. El 91,1% de les altes concedides per excedència de cura a un familiar són per a dones. Els homes comencen a fer-se càrrec dels treballs de cura d'infants, mentre que la cura de les persones grans o dependents segueix sent una responsabilitat de les dones.
- **La bretxa salarial en les pensions és del 44% a favor dels homes**. L'import mitjà de les pensions contributives dels homes al Baix Llobregat és de 1.331 euros, i la de les dones no supera els 748 euros.
- **En tots els municipis de la comarca hi ha més dones registrades en l'atur, que homes**.
- **Per a les dones, més edat vol dir més atur, més precarietat, menys pensió i més pobresa**.

Semàfor d'indicadors del mercat de treball entre dones i homes

DIMENSÍO	Indicador	Dones	Homes	Diferencial	Diferencial (variació anual)
Població ocupada	Població ocupada compte propi	10,3%	19,6%	-9,3	+0,6
	Població ocupada assalariada	89,1%	80,0%	9,1	-0,4
	Població ocupada assalariada contracte temporal	22,6%	21,2%	1,4	+0,9
	Població ocupada assalariada contracte indefinit	77,4%	78,8%	-1,4	-0,9
	Població ocupada temps parcial	22,0%	7,1%	14,8	-0,6
	Rotació laboral	2,6	2,5	0,1	0,0
Temps de cura	% prestacions de maternitat compartides		1,8%		-0,1
	% excedències cura familiar (pes)	91,0%	9,0%	82,0	-0,6
Bretxa salarial	Segons grup d'ocupació				
	Ocupacions elementals	-32,6%	17.624 €	-5.750 €	+109 €
	Treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors.	-29,4%	20.996 €	-6.176 €	+208 €
	Tècnics professionals, científics i intel·lectuals	-18,6%	37.172 €	-6.918 €	-71 €
	Directors i gerents	-18,7%	54.387 €	-10.154 €	+2.675 €
	Segons sector productiu				
	Indústria	-21,0%	31.542 €	-6.631 €	-84 €
	Construcció	-19,4%	25.023 €	-4.862 €	+2.077 €
	Serveis	-22,0%	26.461 €	-5.808 €	+18 €
	Segons edat				
Més de 54 anys	-31,3%	31.857 €	-9.959 €	+458 €	
De 25 a 34 anys	-13,8%	20.899 €	-2.886 €	+445 €	
Menys de 25 anys	-19,3%	11.880 €	-2.293 €	+596 €	
Contractes registrats	% contractes registrats per dones	43,8%	56,2%	-12,4%	+2,6%
	% contractes registrats per menors de 20 anys que són dones	45,6%	54,4%	-8,8%	+4,0%
	% contractes registrats per majors de 55 que són dones	40,9%	59,1%	-18,2%	+2,6%
	Taxa de temporalitat contractual	87,0%	85,1%	1,9%	+1,9%

Font: Observatori Comarcal del Baix Llobregat OC-BL

III PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE PER A LA CIUTAT

2019-2023

Sant Boi s'ha declarat Municipi Feminista

Les **desigualtats de gènere** estan presents en les relacions entre els homes i les dones en tots els àmbits de la vida social, econòmica, política i personal, això, comporta **desigualtats i discriminacions per raó de gènere** que poden afectar tant a homes com a dones, però que en general fa que les dones en siguin les principals perjudicades. Les administracions locals tenen un rol central en la promoció i **implementació de les polítiques d'igualtat de gènere**. Per la seva proximitat amb la ciutadania, el seu paper és primordial per promoure societats més igualitàries i respectuoses. Sant Boi de Llobregat, declarada ciutat feminista l'any 2018, sempre ha estat una ciutat referent en la lluita per a la igualtat entre dones i homes.

En aquest sentit, l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat té previst aprovar al Ple del mes de febrer el **III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutat 2019-2023**, un instrument d'implementació i coordinació de les polítiques d'igualtat de gènere amb una clara voluntat de transformar les condicions de vida de les dones del municipi, una estratègia local orientada a la consecució d'una igualtat de gènere real i efectiva.

El Ple municipal del passat mes de setembre va declarar per unanimitat Sant Boi de Llobregat Municipi Feminista. Aquesta declaració implica que l'Ajuntament assumeix com a propi el Decàleg comarcal per a la construcció de ciutats feministes al Baix Llobregat i es compromet formalment a desenvolupar noves polítiques per la igualtat efectiva entre dones i homes.

(Consultar el decàleg: http://www.elbaixllobregat.cat/sites/default/files/arxiu/Dec%C3%A0leg_Ciutats_Feministes.pdf)

Converses feministes: espai de conversa, aprenentatge i debat sobre temes relacionats amb el feminisme i LGTBIQ+.

Per tal d'implementar-lo l'Ajuntament disposarà de les *An-tenes d'Igualtat*, una figura clau per a la introducció de la perspectiva de gènere a les diferents àrees de l'Ajuntament. D'acord amb aquest plantejament, hi haurà persones de la plantilla municipal que actuaran com a referents d'igualtat i que treballaran perquè les àrees compleixin els compromisos del pla i el seu calendari d'execució. Accions i propostes en tots els àmbits d'actuació política, com ara pressupostos amb perspectiva de gènere, contractacions públiques amb clàusules que fomentin la igualtat entre dones i homes, feminitzar l'espai urbà i natural (...).

Per a l'**elaboració del Pla**, s'ha portat a terme una avaluació del Pla anterior i una anàlisi detallada basada en processos participatius, amb grups de participació amb personal tècnic de l'Ajuntament, ciutadania no organitzada i el Consell Municipal de les Dones. ■

LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES EN QUÈ S'ESTRUCTURA EL PLA D'ACCIÓ:

1. Compromís amb la igualtat de gènere i la interseccionalitat;
2. Acció contra les violències masclistes;
3. Una ciutat inclusiva des de la perspectiva de gènere;
4. Drets i qualitat de vida;
5. Coeducació i transmissió d'una cultura igualitària;
6. Reformulació dels treballs i dels temps;
7. Reconeixement del lideratge i la participació de les dones.

IMMA PAGÈS DESTACA LA IMPORTÀNCIA PER A LES DONES DE GAUDIR DE LA JUBILACIÓ PENSANT PRIMER EN ELLES

Imma Pagès és llicenciada en filologia catalana i màster en Direcció de Comunicació Empresarial i Institucional per la UAB. Màster en *coaching* integral, està acreditada per la International Coach Federation (ICF). És experta en projectes i dinàmiques per a l'Envel·liment Actiu per l'IDEC-Pompeu Fabra. Està especialitzada en col·lectius senyors en els processos de transició a la jubilació. Treballa en aquest camp per a diverses institucions en activitats de formació de grups i també per a particulars.

L'Imma Pagès, una experta en l'envelliment actiu, ens convida a reflexionar en aquest article sobre quina ha estat la nostra trajectòria professional. És llavors que, diu, t'adones d'aquelles coses que com a dona has hagut de superar. A les que ja passem la barrera dels 60 ens va tocar viure no només la discriminació de sexes sinó també la repressió de la dictadura i tot el que allò va significar tant, pel que fa a la vida privada com a la professional.

Posats en aquest context, en el seu cas, va haver de superar uns quants tabús. Casar-se només pel civil l'any 74, amb el dictador encara viu era un bon repte social o voler prendre anticonceptius n'era un altre d'important.

Uns anys treballant a l'empresa privada, en un món en el que les decisions i les responsabilitats d'aleshores eren pràcticament només en mans dels homes, em van fer fugir i intentar treballar per a mi uns quants anys, durant els quals vaig tenir la meua filla i vaig posar les bases per poder anar a la universitat, explica l'Imma. Un somni de joveneta que a casa no em van deixar tenir i que vaig poder complir aleshores. Mentre em llicenciava en Filologia Catalana, vaig començar a treballar en la normalització lingüística i, amb la meua filla petita, la carrera i la feina, tot plegat va representar un gran esforç on el xoc entre els dos mons, el públic i el privat, va ser prou important.

Afrontar la jubilació amb una mirada de gènere

Quan trobes una feina que és la teua passió aleshores ets feliç i no la canvies per res. És aquest i no un altre motiu que hagi dedicat 32 anys a la normalització lingüística. Com diu ella, aquesta ha estat la feina de la seva vida. Però el temps passa, i arriba l'hora d'allò que tots coneixem per "jubilació" tan esperada per molts, però també temuda per altres. Veus que s'acosta una època on hauràs d'afrontar certs canvis i que has de preparar-te per assumir-los i en-

carar aquesta segona part de la vida. Deixaràs enrere les últimes dècades en què has hagut de complir i d'assumir força responsabilitats, tant a casa com a fora. Has procurat combinar totes dues vides, la laboral i la privada sense desatendre'n cap. I ara què?

LES DONES SEMPRE HEM PROCURAT COMBINAR LES DUES VIDES, LA LABORAL I LA PRIVADA SENSE DESATENDRE'N CAP

La resposta a aquest "i ara què?" per a l'Imma va ser preparar-se. Primer va començar per ella mateixa però amb la idea que després miraria d'aportar la seva ajuda a altres persones que es trobessin en aquesta situació. I així va iniciar el seu canvi professional. Ser filòloga i treballar per la llengua li va aportar una gran experiència per treballar les actituds de les persones sempre sobre la base que convèncer és millor que obligar. La nova professió que exerceix des de fa 5 anys de formadora i *coach* personal i transformacional, experta en envelliment actiu, li ha permès aportar una mirada de gènere amb noves perspectives cap el col·lectiu de dones que ha d'enfrontar el canvis a la seva vida d'una manera especial. Els estereotips relacionats amb les creences sobre quin ha de ser el paper de la dona, han pesat en la nostra vida activa i continuen pesant quan ens jubilem.

El cert és que som un col·lectiu de dones cada cop més nombrós que ens trobem en aquesta etapa de canvis que modifiquen el nostre paper en la vida diària i és el moment de pensar que serem capaces de posar-nos a nosaltres mateixes en primer lloc, després de tant de temps de posar-hi primer als altres, conclou convençuda del que diu. ■

ANA GARIJO: LES DONES SEMPRE ES CUIDEN LES ÚLTIMES. PRIMER LA FAMÍLIA I DESPRÉS ELLES

L'Ana Garijo ha crescut en el barri Ciutat Cooperativa de Sant Boi de Llobregat. Al 2002 es va diplomar com a Infermera per la UB. Ha treballat a diferents hospitals i centres d'atenció primària i des del 2015 treballa al CAP Montclar.

Conversem amb ella sobre les diferències en la salut entre homes i dones i l'important paper de la infermeria. A nivell personal l'Ana ens diu: "M'he desenvolupat professionalment com a infermera convivint amb la malaltia d' Alzheimer del meu pare i veient com la meua mare era la seva cuidadora principal. Durant més de 15 anys de malaltia, he donat suport i acompanyat a la meua mare, que ha estat bolcada en la seva cura. Valoro positivament el paper de cuidadora de la meua mare (Va decidir cuidar-lo durant tot el procés de la malaltia, lliurement i sense obligació de fer-ho) encara que per edat, recursos i creences li va ser més fàcil".

Com a infermera d'atenció primària se sent realitzada i completa, amb l'autonomia per a poder atendre el i la pacient com un TOT i des d'una visió integral. Li agrada la seva feina que, sens dubte, té una part important de vocació.

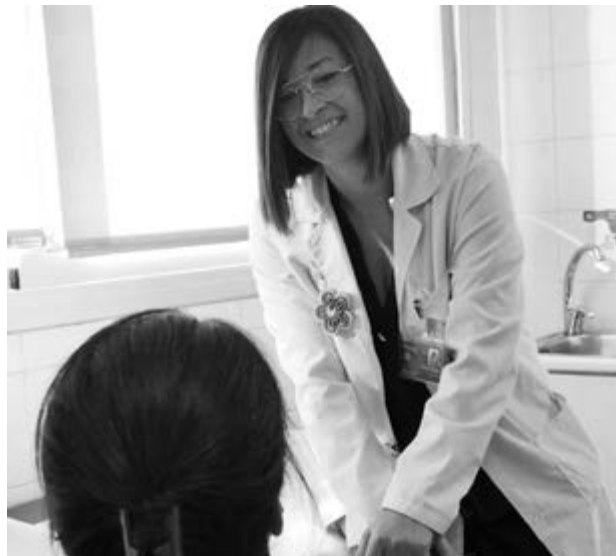
Les infermeres, diu l'Ana, som referents a nivell del procés salut-malaltia les persones usuàries en les diferents etapes de la seva vida, de la seva família i de la seva comunitat. Tenim un paper rellevant en la capacitació a les persones, famílies i comunitats per a cuidar-se de sí mateixes, responsabilitzant a la població de promoure la seva salut personal (autocura) i de la seva comunitat; convertint la dependència en autocura i potenciant tot el que els dona salut per no emmalaltir, és a dir prioritzant la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia. Del perfil de les persones que atèn destaca el de dones que fan de cuidadores no remunerades. Elles sempre diuen "jo em cuido l'última. Primer són el marit, els fills i els néts". Amb dificultats per implicar-se en la seva autocura: "És el que haig de fer, no puc queixar-me encara que això em matarà". "No puc estar malalta, haig de ser forta per ells".

APODERAR LES DONES EN LA SALUT, CLAU PER REVERTIR LA TENDÈNCIA QUE ELLES SEMPRE SÓN LES ÚLTIMES EN CUIDAR-SE

Diferències entre dones i homes en la salut

Les dones tenen comportaments més saludables que els homes però pitjor percepció del seu estat de salut. El gènere representa un eix estructural de desigualtats en salut.

La majoria de les malalties que afecten les dones no han estat estudiades de manera específica com les dels homes. Fins l'any 1993 en les investigacions mèdiques només eren homes els estudiats, les dones en edat reproductiva estaven excloses dels assaigs clínics.

És cabdal conèixer la importància que exerceixen factors com les desigualtats, la violència masclista o la sobrecarrega en les tasques de cura en el procés d'emmalaltir de les dones.

El malestar emocional o patiment psicològic de les dones està en gran part relacionat amb les desigualtats laborals, econòmiques i del treball de cures en l'entorn familiar. Si es medicalitza aquest patiment, es normalitza i legitima la desigualtat. Les causes socials requereixen solucions socials.

La solitud i les poques relacions socials, són importants causes de mortalitat. L'Enquesta de salut de Catalunya (ESCA) del 2017 revela que 3 de cada 4 persones de 75 anys i més que viuen soles són dones (36,6% enfront el 12,4% d'homes), amb més dependència i unes pitjors condicions de vida per recursos insuficients.

Com millorar les condicions i les oportunitats per a les dones en la salut

- * Apoderament. Comptar amb elles com a subjectes actius i apoderar-les cap a una visió salut gènica, reconeixent els seus actius personals i potenciant tot el que els dona salut i no malaltia.
- * No normalitzar el patiment de causa social. No medicalitzar.
- * Educació sanitària, eines i recursos propis i alternatius que les ajudin a resoldre les influències negatives que els rols de gènere tenen sobre la salut mental i física.

L'Ana està convençuda que els i les professionals sanitaris han de fomentar i aportar una mirada diferent en la pràctica clínica i enfocar de manera més respectuosa, més comprensiva i menys iatrogènica -conseqüències negatives per a la salut fruit de la intervenció sanitària- l'atenció a la salut de les dones. ■

ISABEL JIMÉNEZ, UNA EMPRENEDORA CULTURAL QUE LLUITA PER UN RECONeixEMENT PROFESSIONAL EN IGUALTAT

Conversam amb la Isabel Jiménez, emprenedora cultural de l'Espai Les Muses i mare de dos fills. Les Muses és un centre de dinamització cultural per a totes les edats, integrat al Casal del Barri de Casablanca a Sant Boi de Llobregat. Entre les activitats que organitzen s'hi pot sentir música en directe tots els caps de setmana, tallers de manualitats, dansa i molt més.

Li preguntem per la seva experiència com emprenedora, reptes, dificultats i també satisfaccions personals i professionals. Comença relatant que va començar la seva història com emprenedora ja fa 13 anys muntant una teteria al seu poble. Una decisió que va prendre deixant la seva feina com a encarregada d'un departament d'una empresa i seguint la consecució d'un somni. En aquell moment estava amb parella, diu, però encara no teníem fills i va ser més fàcil compaginar la vida personal amb l'emprenedoria.

A LA FEINA SEMPRE HE D'INNOVAR PER ESTAR AL MATEIX NIVELL QUE ELS HOMES

Tot això, però, va canviar amb l'arribada dels nens. Per una part, va ser positiu perquè podien estar amb mi les 24 h del dia. Tenia un local amb un gran espai, on jugaven i sinó, em posava el fulard i treballava amb ells a sobre. M'encantava!!!, però d'altra banda el permís de maternitat va ser insuficient, ja que com a autònoma no tenia cap ajuda econòmica i només vaig poder fer la baixa mèdica d'un mes.

Entrem ja a tractar el tema de les dificultats que tenen les persones autònomes per conciliar vida familiar i laboral. Amb el pas del temps la conciliació familiar a la Isabel se li comença a fer complicada, ja que els nens són més grans, i el sentiment de no poder estar amb ells per manca de temps, moltes vegades li produeix un sentiment de culpabilitat. Per exemple, hi ha comentaris com "perquè no pots recollir els nens a l'escola", que fan mal, doncs ja m'agradaria, però en ocasions he de saber portar l'equilibri entre el treball i estar i cuidar dels nens i no sempre és fàcil, ja que una emprenedora sinó

treballa, no aporta diners a casa. En aquest sentit, les dones sempre tenim una pressió social envers el nostre paper com a mares. Volem ser persones independents econòmicament i tenir família, però tenim més obligacions familiars que els homes, és el que la societat espera de nosaltres, i això es nota molt en el dia a dia i de moment no ho hem sabut transformar. De vegades, tens la sensació que treballant moltes hores com jo faig, no ho estàs fent bé com a mare, ni com a parella, i això no els passa als homes que són emprenedors i aquesta exigència no la tenen, constata la Isabel.

Les dones a la feina sempre hem de fer molt més que els companys homes

En el tema professional, com a dona emprenedora, sempre es té la sensació que s'ha de fer molt més que els companys de feina, aconseguir visibilitat és més complicat, malgrat que cap home t'ho confirmarà, ja que, socialment i políticament, s'intenta donar més espai a les dones però la realitat és molt més dura per a nosaltres. En realitat jo em sento moltes vegades com si la meua feina no tingués el mateix reconeixement, i sempre he d'innovar per estar al mateix nivell que els homes. És una sensació molt subtil. La meua experiència com a emprenedora és positiva, perquè la meua feina m'encanta, m'agrada posar el cor en tot el que faig, i això es nota en els resultats, però reconec que no és el camí més fàcil, i acabo arribant a la conclusió que per conciliar potser és millor tenir una feina com assalariada.

Per altra banda, queda encara molt per fer. Avui està de moda l'etiqueta "feminista", però aconseguir la igualtat real implica escoltar i treballar de forma "igual" amb tots els teus col·laboradors o companys siguin dones o homes i això encara no ho hem assolit. ■

ALCEM LA VEU CONTRA LA VIOLENCIA MASCLISTA

Un any més i amb motiu de commemorar el 25 de novembre, Dia internacional contra la violència masclista, van tenir lloc el passat mes de novembre a la nostra ciutat un seguit d'actes adreçats a la ciutadania. Destaquem les conveses feministes al voltant de la lluita per la igualtat real i el respecte a la diversitat; una jornada sobre violències masclistes a l'espai públic; la VI Marxa o un espectacle musical. També els clubs esportius es van voler sumar a la Diada fent la lectura del manifest els dies 24 i 25 de novembre, abans d'iniciar les competicions.

Recordar que el 2014 vam endegar la campanya Això no és Amor, de prevenció de les relacions abusives entre els i les joves i que la mantenim activa en especial a través de les xarxes socials i del bloc www.aixonoesamor.cat

25 de novembre. Lectura del manifest del Dia internacional contra la violència masclista a càrrec de Lluïsa Moret, Alcaldessa, Laura Solís, regidora d'Igualtat, Feminisme i LGTB, i ciutadanes de Sant Boi.

25 de novembre. 'Alcem la veu contra la violència masclista', comitiva santboiana a la manifestació unitària de Barcelona.

25 de novembre. Concert 'Cançons de dones' a càrrec de Rosa Zaragoza i Rusó Sala, en el marc de la commemoració del Dia internacional contra la violència masclista.

22 de novembre. Jornada tècnica 'Violències a l'espai públic', a la Biblioteca Jordi Rubió i Balaguer durant tot el matí.

25 de novembre. VI Marxa del Baix Llobregat contra la violència masclista, organitzada pel Consell Comarcal amb els ajuntaments de la comarca. Sortida de Sant Boi fins el Parc Torrelblanca de Sant Feliu de Llobregat

www.igualtatsantboi.cat

**AIXÒ
NO
ÉS AMOR**

www.aixonoesamor.cat

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

